

Fylkesmannen i Hedmark

Miljøvern avdelingen
Postboks 4034, 2306 Hamar

Vår dato	Vår referanse
30.09.2013	2013/6625
Arkiv nr.	Deres referanse
461.3	-

Saksbehandler, innvalgstelefon
Ola Gillund, 62 55 11 79

Inspeksjonsrapport

2013.044.I.FMHE

Jernbaneverket,
Postboks 4350
2308 Hamar

Tilsyn ved fellesprosjektet E6-Dovrebanen (FP)- anlegg for mudring i Mjøsa mellom Strandlykkja og Kleverud i Stange kommune

Dato for inspeksjonen: 19.09.2013
Rapportnummer: 2013.044.I.FMHE
Saksnr.: 2013/6625

Deltakere ved inspeksjonen:

Fra virksomheten:
Rolv Anders Syrstad, Fagansvarlig, FP
Stein Søbakken, ass. Byggeleder, FP
Lorang Halvorsen, Teknisk byggeleder, FP
Snorre Vågland, YM ansvarlig, FP
Brede Løvlien, Kontrollingeniør, FP
Nils Smetbak, Anleggsleder, Hæhre
Terje Aase, Driftsleder, Hæhre

Fra Fylkesmannen i Hedmark:
Ola Gillund, senioringeniør
Ragnhild Skogsrud, overingeniør

Tilsynet var varslet på forhånd. Det startet med et felles møte med gjennomgang av prosjektet og oppfølging av tillatelsen. Etter en befaring i anleggsområdet var det et oppsummerende møte. De som deltok på befaringen er understreket.

Resultater fra inspeksjonen

Denne rapporten omhandler avvik og anmerkninger som ble avdekket under inspeksjonen den 19. september 2013.

Fylkesmannen avdekket 2 avvik og 3 anmerkninger:

Avvikene og anmerkningene er nærmere beskrevet fra side 3 og utover i rapporten.

Virksomheten må sende en skriftlig bekreftelse innen **01.11.2013** på at avvikene er rettet. Virksomheten bes også om å foreta en vurdering og rapportering til Fylkesmannen vedrørende anmerkningene. Oppfølgingen etter inspeksjonen er nærmere beskrevet på side 2.

Med hilsen

Jørn G. Berg e.f.
miljøverndirektør

Ola Gillund
senioringeniør

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og sendes ut uten signatur.

1. Informasjon om virksomheten

Organisasjonsnr 971033533 og 971032081	Eies av: Staten v/Jernbaneverket og Statens vegvesen
Besøksadresse: Stortorvet 7, 0155 Oslo	Telefon: 05280
Bransjenr. (NACE-kode): 52.219	E-post: postmottak@jbv.no

Kontrollert anlegg

Navn: Fellesprosjektet E6-Dovrebanen	Anleggsnr: 0301.1280.01
Kommune: Stange	Aktivitet: Mudring og fylling i Mjøsa
Fylke: Hedmark	Risikoklasse: 3
Tillatelse gitt: 21.09.2012	

2. Inspeksjonens omfang

Formålet med inspeksjonen var å vurdere om virksomheten etterlever gitt tillatelse og regelverk som omfatter virksomhetens risiko for å forurense det ytre miljø i forbindelse med mudring i Mjøsa. Videre er det undersøkt om det systematiske helse-, miljø- og sikkerhetsarbeidet fungerer tilfredsstillende. Fylkesmannen har blant annet undersøkt:

- Internkontroll i forhold til ytre miljø, herunder beredskap, risikovurdering og kontrollrutiner.
- Etterlevelse av krav i tillatelse til mudring i Mjøsa på strekningen Strandlykkja Kleverud
- Tiltak for å hindre spredning av suspendert stoff ved mudring i Mjøsa
- Sikring mot akutte utslipp ved mudring i Mjøsa
- Kontroll av landdeponi for muddermasser

Denne rapporten omhandler avvik og anmerkninger som ble avdekket under inspeksjonen og gir ingen fullstendig tilstandsvurdering av virksomhetens miljøarbeid eller miljøstatus.

Definisjoner

Avvik: Manglende etterlevelse av krav fastsatt i eller i medhold av lov eller forskrift.

Anmerkning: Et forhold som tilsynsetaten mener er nødvendig å påpeke for å ivareta ytre miljø, men som ikke omfattes av definisjonen for avvik.

3. Resultater og oppfølging etter inspeksjonen

Fylkesmannen avdekket 2 avvik og 3 anmerkninger under kontrollen, se punkt 4 og 5.

Fylkesmannen pålegger virksomheten å sende Fylkesmannen en skriftlig tilbakemelding for å bekrefte at forholdene er brakt i orden og redegjøre for de gjennomførte tiltakene når det gjelder avvikene.

Frist for skriftlig tilbakemelding er: **01.11.2013.**

Pålegget om skriftlig tilbakemelding er gitt med hjemmel i forurensningsloven § 49. Vedtaket kan påklages innen 3 dager etter at pålegget er mottatt, jf. forvaltningsloven § 14. En eventuell klage bør begrunnes og skal sendes Fylkesmannen.

Informasjon om vedtak om tvangsmulkt

Dersom Fylkesmannen ikke mottar den skriftlige tilbakemeldingen innen den fristen som er fastsatt, kan det bli fattet vedtak om tvangsmulkt på kr 5000,-. Vedtak om tvangsmulkt fattes med hjemmel i forurensningsloven § 73. En eventuell tvangsmulkt vil bli fastsatt som et engangsgebyr.

Gebyr for inspeksjonen

Virksomheten er ved dette inspeksjonen er plassert i gebyrsats 3. Dette betyr at det skal betales *kr. 11300* i gebyr for den gjennomførte inspeksjonen. Faktura med innbetalingsblankett vil bli oversendt fra Miljødirektoratet.

Vedtaket om gebyr er hjemlet i forurensningsforskriftens § 39-7 om gebyr for tilsyn uten tillatelse (endagstilsyn). Gebyrets størrelse kan eventuelt klages inn til Miljødirektoratet (jf. forvaltningsloven § 28). Klagefristen er tre uker fra rapporten er mottatt. Klagen bør være begrunnet, og skal sendes via Fylkesmannen i Hedmark.

Fylkesmannen viser for øvrig til forurensningsforskriftens kapittel 39 om innkreving av gebyr til statskassen.

4. Annen bransjefaglig informasjon

Aktuelt regelverk:

Se lover og forskrifter på www.Regelhjelp.no.

Aktuelle hjemler for avvik som avdekkes gjennom kontrollen finnes i følgende regelverk:

- Tillatelse nr. 2012.207.T
- Lov om forurensinger og om avfall (forurensningsloven) § 7 om plikten til å unngå forurensninger.
- Forskrift om systematisk, helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter Internkontrollforskriften § 5 om systemets innhold og dokumentasjon.

Offentlighet i forvaltningen

Denne rapporten vil være tilgjengelig for offentligheten via Fylkesmannens postjournal (jf. offentleglova).

Kopi av rapporten sendes også til:

- Stange kommune, postboks 214, 2336 Stange
- Fylkesmannen i Oslo og Akershus, postboks 12 8111 Dep., 0032 Oslo

5. Avvik

Vi fant følgende avvik under inspeksjonen:

Avvik 1 Målestasjoner for turbiditet er plassert i større avstand fra mudringssted enn tillatelsens krav

Avvik fra tillatelse nr. 2012.207.T pkt. 5.2 kulepunkt 2.

Kommentar:

Iht. tillatelsen skal turbiditet måles kontinuerlig i anleggsperioden på målestasjon som ligger maksimum 150 meter fra mudringsstedet. På anleggsområde FP3 er det satt ut 2 målebøyer for måling av turbiditet på en strekning på ca. 2,6 km. Det mudres på en strekning på ca. 450 meter sør i området og en strekning på ca. 500 meter nord i området FP3. Avstanden fra mudringssted til målebøye har i perioder vært betydelig mer enn 150 meter. På befaringsdagen ble avstanden mellom mudringssted og nærmeste målebøye anslått til ca. 300 meter. Fylkesmannen mener at mudringssted iht. tillatelsen er der mudring pågår og ikke hele mudringsområdet.

Avstand mellom målepunkt og mudringssted er viktig for å få riktig måling. Avstand over 150 meter vil gi økt fortykning og lavere verdier enn det som er reelt. Det er ikke kjent hvilken betydning slik feilplassering har hatt i dette tilfellet, men bøya må straks flyttes nærmere mudringsstedet så plasseringen blir i samsvar med tillatelsens krav. Vi ber også om at en i tilbakemeldingen angir avstander mellom mudringssted og målebøye for all mudring i FP3.

Avvik 2 Virksomhetens oppfølging av turbiditetsmålinger er ikke tilfredsstillende

Avvik fra tillatelse nr. 2012.207 pkt. 4.6.

Kommentar

Ved overskridelse av grenseverdien på 5 NTU over aktuell bakgrunnsverdi, utover en periode på 20 minutter, skal mudringsarbeidene stanses umiddelbart, årsaksforhold avklares og nødvendige tiltak gjennomføres.

Målinger av turbiditet ved måle- referansestasjon loggføres hvert 10. min. Loggen ligger i NIVA's datatsystem Aquamonitor. Fylkesmannen har sjekket loggen, og finner overskridelse av grenseverdien 29.07.2013 fra kl 18.00 – 19.10, 11.12.2012 fra kl 19.30 – 20.50, 11.12.2012 fra kl 21:10 – 22:10, 11.12.2012 fra kl 22:50 - 12.12.2012 kl 00.10, 12.12.2012 fra kl 01:40 – 05:00 og 12.12.2012 fra kl 05:20 – 06:40.

Feilene er ikke dokumentert i alarmer og tillatelsens krav om stopp i mudringsarbeidene er ikke gjennomført i nevnte perioder. I perioden 11. – 12. desember mottok teknisk byggeleder alarm først 12.12.2012 kl. 14:00. Denne alarmen skulle vært gitt allerede 11.12.2012 kl 20:00. En forsinkelse på mer enn 19 timer er ikke akseptabelt. Varslingssystemet må gjennomgås og bringes i samsvar med tillatelsen.

Virksomheten melder i e-post 25.09 at overskridelsen 11.- 12. desember 2012 var falsk alarm som skyldtes at målesensor var tildekket av is/sørpe, og at Niva ble tilkalt og feilen ble rettet 13.12.2012. Hendelsen har således ikke ført til reel overskridelse av grenseverdien, men at alarmen ikke ble utløst iht. tillatelsens krav er i seg selv alvorlig.

Mottatt informasjon viser at det har vært problemer med målestasjonene fra januar til mai 2013. For å hindre unødvendig mye e-post fra stasjoner som ikke var i drift, deaktiverte Niva alarmfunksjonen våren 2013. Alarmfunksjonen forble deaktivert også etter at stasjonene var operative igjen og Niva sier at det har ført til at noen av overskridelsene i etterkant ikke har generert alarmmelding. Nøyaktig tidspunkt for deaktivering og reaktivering framgår ikke av notatet så Fylkesmannen ber om at det blir dokumentert.

6. Anmerkninger

Følgende forhold kan anmerkes:

Anmerkning 1

Rapportering og varsling vedr. turbiditetsmålinger.

Kommentar

I følge informasjon fra virksomheten blir det gjort målinger hvert 5. minutt, mens det i Aquamonitor rapporteres hvert 10. minutt. Det ble opplyst at anleggsledelsen blir varslet om overskridelse av grenseverdien på SMS dersom grenseverdien overskrides i mer enn 20 minutter. Det ble videre opplyst om at det har vært forsinkelse i dataoverføring gjennom mobilnettet fra målestasjoner til Niva på opptil ett døgn og at dette i verste kan ha ført til forsinket melding om overskridelse. Fylkesmannen ønsker en redegjørelse for dette og om slike forsinkelser har medført problemer i forhold til varsling.

Anmerkning 2

Problemer med siltgardin.

Kommentar

Det har vært betydelige problemer med å få siltgardina til å fungere optimalt. Vind og sterk strøm har ført til problemer og skade på gardina, og den har en tendens til å bli presset opp til overflata med strømretningen. Både utførende entreprenør og prosjektledelsen har hatt stort fokus på disse problemene, og sier de har fått mye nyttig erfaring gjennom prosjektet. Ved befaringen vi foretok, hadde gardina flytt opp i det nordvestre hjørnet. Det var relativt stille på befaringsdagen, og det viser at dette er et betydelig problem. Utførte målinger viser imidlertid relativt få overskridelser av tillatt grenseverdi. Så gitt av målingene er representative, har funksjonen i hovedsak vært tilfredsstillende i forhold til spredning av finstoff fra mudringen.

Anmerkning 3

Problemer med måling av turbiditet

Kommentar

Aquamonitor viser veldig lave verdier i perioden 12. januar 2013 – 02. april 2013, gjennomgående under 1 FTU både på referansestasjon og målestasjon for FP3. I perioden 06.04 – 21.04 2013 er det registrert veldig høye enkeltverdier og referanseverdi mangler i perioden 14.05 - 24.05 2013. Problemer med målestasjoner og isgangsproblemer ble nevnt som årsak. Det er problematisk at målingene trolig ikke er til å stole på i så lange perioder. I følge logg for levering av muddermasse til deponiet ved Frangseterberget, har det blitt levert mudder hele perioden fra årsskiftet og fram til dags dato, bortsett fra perioden 22.05.2013 – 18.06.2013. Denne stoppen skyldes flom med for høy vannstand i Mjøsa. I e-post av 25.09. har Syrstad sendt over kommunikasjon med Niva for nevnte perioder, og mailutvekslingen viser at det har vært store problemer både med målestasjonene og alarmsystemet i perioden 12. januar til 30. mai 2013, og at dette skal bedres.

Andre forhold

Organisering av prosjektet, kontroll- og rapporteringssystem er god. Vi merket oss at kontrollen knyttet til mudringsarbeidene og tiltak for å hindre forurensning i den sammenheng virket solid både hos entreprenør, byggeledelse og prosjektledelse.

Et eksempel:

Kontrollørmelding nr. 057 omhandler graving uten siltgardin. Hendelsen skjedde 18. desember 2012 og er brudd på tillatelsens pkt 4.5 om krav til bruk av siltgardin. Feilen er fanget opp av prosjektets kontrollrutiner og avviksbehandlet iht. prosjektets internkontrollsystem.